

Вероніка БАНЬОІ,
orcid.org/0000-0001-7957-8080
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови
Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»
(Ужгород, Україна) veronica.banyoi@uzhnu.edu.ua

МУЛЬТИМОДАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ СИНТАКСИСУ СКЛАДНОГО РЕЧЕННЯ У ЗВО

У статті представлено концептуальну модель мультимодального підходу до викладання синтаксису складного речення у закладах вищої освіти. Обґрунтовано необхідність переходу від традиційних мономодальних (текстоцентричних) методів до багатоканального навчання, що інтегрує візуальний, аудіальний, кінестетичний та цифровий модули. Актуальність дослідження зумовлена трансформацією освітнього процесу та когнітивними особливостями сучасних студентів, схильних до кліпового сприйняття інформації, для яких абстрактні синтаксичні схеми потребують динамічної візуалізації. Теоретичним аспектом мультимодального підходу є когнітивні стратегії, зокрема теорії подвійного кодування та теорії втіленого пізнання. У межах візуального модулю запропоновано систему кольорового картування, використання діаграм для моделювання логічних фреймів та інфографіку логічних зв'язків. Аудіальний модуль розглядається через аналіз просодичних характеристик живого мовлення та аудіотекстів, що дозволяє репрезентувати синтаксис як ритмічну одиницю. Кінестетичний модуль реалізується через інтерактивні вправи, «краш-тести» (синтаксичну трансформацію). Особлива увага зосереджена на цифровому модулі, що передбачає роботу з Генеральним регіонально анотованим корпусом української мови (ГРАК) та порталом mova.info. Це перетворює навчання на дослідницький процес, що дозволяє аналізувати реальний узус, варіативність пунктуації та частотність синтаксичних конструкцій. У висновках наголошено, що мультимодальний підхід сприяє розвитку критичного мислення та формуванню синтаксичної гнучкості майбутніх фахівців. Підкреслено, що впровадження мультимодального підходу дозволяє модернізувати методику викладання зі зміщенням акценту від репродуктивного засвоєння правил до самостійного продукування тексту та формування професійної синтаксичної компетентності філологів.

Ключові слова: мультимодальний підхід, візуальний модуль, аудіальний модуль, кінестетичний модуль, цифровий модуль, синтаксис складного речення, ЗВО.

Veronica BANYOI,
orcid.org/0000-0001-7957-8080
Candidate of Philology,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine) veronica.banyoi@uzhnu.edu.ua

MULTIMODAL APPROACH TO TEACHING THE SYNTAX OF COMPLEX SENTENCES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article presents a conceptual model of a multimodal approach to teaching complex sentence syntax in higher education institutions. It substantiates the need to transition from traditional monomodal (text-centred) methods to multichannel learning that integrates visual, auditory, kinesthetic, and digital modes. The relevance of the study is determined by the transformation of the educational process and the cognitive characteristics of modern students, who are prone to clip-like perception of information and for whom abstract syntactic schemes require dynamic visualisation. The theoretical analysis is based on cognitive strategies, in particular the dual coding theory and the theory of embodied cognition. Within the visual mode, a system of colour mapping, the use of diagrams for modelling logical frames and infographics of logical connections are proposed. The auditory mode is considered through the analysis of prosodic characteristics of live speech and audio texts, which allows syntax to be represented as a rhythmic unit. The kinesthetic mode is implemented through interactive exercises, 'crash tests' (syntactic transformation). Particular attention is focused on the digital mode, which involves working with the General Regionally Annotated Corpus of the Ukrainian Language (GRAC) and the mova.info portal. This transforms learning into a research process that allows for the analysis of real usage, punctuation variability, and the frequency of syntactic constructions. The conclusions emphasise that the

multimodal approach contributes to the development of critical thinking and the formation of syntactic flexibility in future specialists. It is emphasised that the introduction of a multimodal approach allows for the modernisation of teaching methods, shifting the focus from the reproductive assimilation of rules to the independent production of text and the formation of professional syntactic competence in philologists.

Key words: *multimodal approach, visual mode, auditory mode, kinesthetic mode, digital mode, syntax of complex sentences, higher education institutions.*

Постановка проблеми. У сучасній лінгводидактиці мультимодальний підхід (ММП) постає як один із найперспективніших напрямів. Дослідники вважають, що мультимодальність є не лише методичним інструментом, але й новою парадигмою освіти. З огляду на низку сучасних вимог до фахівців та трансформацію освітнього процесу методика викладання синтаксису складного речення у ЗВО потребує модернізації. Саме тому впровадження мультимодального підходу нині є вмотивованим: традиційні мономодальні методи (переважно текстувальні) не завжди забезпечують повного засвоєння складного матеріалу, а підготовка майбутніх учителів вимагає володіння не лише предметними знаннями (розуміння синтаксису), але й методичними компетенціями щодо використання сучасних технологій. Модернізований підхід до вивчення синтаксису складного речення передбачає залучення інтерактивних, гейміфікованих та проблемно орієнтованих методів, формування вміння свідомо будувати й редагувати тексти. Сучасні студенти орієнтовані на візуальне та кліпове сприйняття інформації; складні абстрактні схеми речень, подані лише текстувально, викликають високе когнітивне навантаження та знижують мотивацію. Мультимодальний підхід, який є інтеграцією різних каналів подання інформації (візуального, аудіального, текстового, кінестетичного), дозволяє «розвантажити мозок» завдяки використанню візуального каналу. На відміну від простої наочності, мультимодальність оптимізує сприйняття, розуміння та відтворення складних синтаксичних структур з урахуванням когнітивних особливостей сучасних студентів (покоління зумерів), забезпечує динамічну візуалізацію абстрактних синтаксичних зв'язків. Необхідність переходу від репродуктивного до когнітивно-діяльсного вивчення синтаксису визначена вимогами Нової української школи та європейських освітніх стандартів, а також інтеграцією інноваційних підходів у викладанні філологічних дисциплін у ЗВО.

Аналіз досліджень. Засади ММП у контексті лінгвістичної освіти потребують ґрунтовного опрацювання. Доступні джерела описують загальнометодологічні принципи, проте не подають чіткого визначення компонентів мультимодальності, семіотичних систем та їхньої ролі у викладанні синтаксису складного речення. Не вдалося знайти й вичерпного визначення теоретичних засад мультимодального підходу в контексті лінгводидактики вищої школи.

Статті переважно акцентують увагу на загальних компетентностях, окреслюють структуру самої мультимодальної компетенції та її ролі у викладанні іноземних мов. Б. Авраменко пропонує теоретичне осмислення понять *модальність* і *мультимодальність* у лінгвістиці, психолінгвістиці й культурології, підкреслюючи важливість створення мультимодальних корпусів, що поєднують вербальні, просодичні та візуальні параметри (Авраменко, 2024). С. Лебедева, М. Лебедев розглядають теоретичні засади потенціалу мультимодального підходу в дистанційній освіті (Лебедева, Лебедев, 2023). Акцент на практичному застосуванні мультимодальних стратегій у викладанні іноземних мов роблять у своїй праці Т. Мороз і С. Микитюк, засвідчуючи, що поєднання текстових, аудіальних, візуальних і кінестетичних каналів дозволяє створити більш динамічне середовище (Мороз, Микитюк, 2024). Е.Стрига розглядає мультимодальний підхід у викладанні германських і східних мов; пропонує інтерактивні вправи й автентичні тексти для занять з германських мов, водночас для східних мов визначальними, на думку авторки, є тренування написання ієрогліфів, тональної вимови та культурних аспектів (Стрига, 2025). ММП до викладання східних мов у контексті розвитку міжкультурної компетенції аналізують Л. Юйцзе та К. Малакі. Авторки доводять, що використання візуалізації, аудіовізуальних технологій, цифрових платформ, гейміфікації та проектної діяльності значно підвищує рівень міжкультурної грамотності студентів (Юйцзе, Малакі, 2025). Мультимодальний підхід до зіставного аналізу синтаксису української та китайської мов розглядає у своїй статті Д. Ємельянова. Дослідниця переконує, що мультимодальні лекції-презентації (з використанням тексту, аудіо, відео та ілюстрацій) допомагають студентам краще усвідомити відмінності синтаксису флективної та ізолюючої мов і сформувати навички порівняльного аналізу (Ємельянова, 2025). Праць, які б стосувалися впровадження мультимодального підходу до вивчення синтаксису складного речення української мови в закладах вищої освіти, ми не виявили.

Мета статті – запропонувати концептуальне проектування мультимодального підходу до вивчення синтаксису складного речення української мови в закладах вищої освіти з обґрун-

туванням необхідності його впровадження для модернізації методики викладання, формування синтаксичної компетентності відповідно до сучасних вимог та когнітивних особливостей студентів. Концептуальне моделювання ММП ґрунтується на аналізі та узагальненні прикладів із власного досвіду викладання синтаксису складного речення української мови у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Сутність мультимодального підходу, як ми вже зауважували, полягає у відмові від моноканального (текстового та вербального) подання матеріалу на користь синтезу декількох модальностей (візуальної, аудіальної, кінестетичної) й використанні різноманітних способів репрезентації інформації. Відповідно ММП реалізується через взаємодію двох компонент – каналів сприйняття (модусів) і засобів репрезентації. Традиційно виокремлюють *візуальний* (засоби репрезентації: колір, просторове розташування елементів та графічних символів для позначення синтаксичних зв'язків, структур), *аудіальний* (прослуховування автентичних прикладів типів речень у живому мовленні, під час лекційних пояснень, аналіз інтонації як маркера синтаксичних структур, особливо в безсполучникових реченнях), *кінестетичний* (перетягування елементів речення в ігровому форматі, побудова схем самостійно на папері чи на екрані, створення ментальних карт чи інфографіки тощо) канали. Останнім часом традиційні три модуси доповнюють четвертим – *цифровим*.

Застосування мультимодального підходу до викладання дисциплін у ЗВО – це зазвичай виклик для викладача щодо вибору стратегії використання принципів багатоканальності, яка б не вплинула на перетворення академічного курсу на розваги або ж ускладнену версію шкільного пояснення (тобто стратегії розмежування інтерактивності й розважальності). Щоб зберегти академічну глибину і водночас залучити різні канали сприйняття, необхідно реалізувати підхід, який базується на когнітивістиці. Мультимодальність, яка спирається на базові механізми роботи пам'яті, мислення та мовлення, постає не лише як методичний прийом, але є і когнітивною стратегією, теоретичним підґрунтям якої є теорія подвійного кодування, теорія втіленого пізнання (Embodied Cognition), нейролінгвістичний аспект. Теорія подвійного кодування допомагає зрозуміти, як паралельна активація вербальної й невербальної систем пам'яті посилює мнемонічний ефект та сприяє засвоєнню синтаксичних зв'язків (Paivio, 1986). Теорія втіленого пізнання наголошує, що пізнання тісно пов'язане з тілесним досвідом, дією та сприйняттям (Lakoff, Johnson, 1999). Мова й синтаксичні відношення між мовними одиницями

формуються й осмислюються через сенсомоторні схеми, просторові й часові уявлення, які переживаємо тілесно. Тому викладання й навчання є ефективнішим, якщо передбачає жест, рух, візуалізацію, практичну дію, а не лише абстрактні правила. Відіграє важливу роль у межах ММП і нейролінгвістичний аспект, адже візуалізація та аудіювання активують різні ділянки мозку, створюючи багатоканальну мережу асоціацій і сприяючи глибинній структуризації знань, підсилюючи довготривале навчання. Завдяки цьому студенти формують багатовимірні уявлення про синтаксис, що виходять за межі лінійного засвоєння правил. Нейролінгвістичний аспект допомагає розвивати такі навички, які працюють автоматично й без свідомого контролю (Лучкевич, 2025: 129).

Візуальний модус є особливо важливим для ММП, оскільки дозволяє студентам просторово уявити синтаксичну ієрархію та зв'язки. Систему візуалізації синтаксичної структури можуть репрезентувати такі компоненти, спрямовані на перетворення абстрактних граматичних зв'язків на конкретні, зрозумілі образи: моделювання ієрархії (деревоподібні графі/схеми, дерево залежностей, блок-схеми), синтаксичне картування, моделювання фреймів за допомогою діаграм Ейлера-Венна, деконструкція маніпуляцій тощо. Наприклад, дієвими є візуалізація глибинних структур та ієрархії, використання інфографіки логічних зв'язків (студенти не просто визначають сполучники, а виконують логічні операції: складнопідрядні речення з підрядними наслідку візуалізують як ланцюгову реакцію, а допустові – як зіткнення векторів); а також контрастна візуалізація (один і той самий тип речення можна продемонструвати через різні приклади з різних стилів, що забезпечує формування знань із стилістичного синтаксису).

Допомагає візуалізувати логічні зв'язки також синтаксичне кольорове картування. Ми, наприклад, використовуємо таку систему кольорів для полегшеного сприйняття структури складних речень та їхніх елементів: головну частину позначаємо червоним кольором шрифту (відразу привертає увагу), підрядну – зеленим, для сполучників сурядності використовуємо бірюзовий колір виділення тексту, для сполучників підрядності – жовтий, на позначення безсполучникового зв'язку використовуємо сірий колір виділення останнього й першого компонентів як умовних меж предикативних частин. Такі позначення мають візуальні переваги, оскільки студент бачить миттєво тип зв'язку, розуміє ступінь залежності, до того ж, стандартизована схема кодування має прикладне значення, оскільки поліпшує зорову пам'ять. Візуально-графічні елементи перетворюють складне

речення на інтерактивну схему, що значно полегшує його аналіз.

Складне речення відображає те, як ми структуруємо світ, тому цілком логічним для відтворення такої логіки є моделювання фреймів: наприклад, пояснюючи складнопідрядні речення з підрядними означальними, викладач за допомогою діаграми Ейлера-Венна (графічний спосіб показати відношення між множинами; діаграма складається з кіл або інших фігур, які перекриваються чи входять одна в одну) ілюструє, як мовець «звужує» поняття. Наприклад, у реченні «*А я з тих країв, де в сині оболоні гарячі персні розкидає день*» (А. Малишко) *ті краї* – велика множина, а *ті краї, де в сині оболоні гарячі персні розкидає день* – менша множина всередині першої. Тобто підрядне означальне звужує поняття *ті краї* до конкретної групи. Практичною в застосуванні є й інфографіка логічних відношень через створення блокових лінійних схем, що відображають рух думки в складному синтаксичному цілому. Це не звичайні блок-схеми: вони відтворюють не граматичну залежність, а допомагають встановити семантико-логічні відношення та послідовність розгортання ідеї від однієї предикативної частини до іншої.

Оскільки через візуальний модус реалізується когнітивний канал сприйняття, можна звернутися й до деконструкції маніпуляцій: на прикладі художніх текстів проаналізувати речення з підрядною частиною, яка містить пресупозицію (приховане твердження, яке подається як факт). Такі завдання допомагають розвивати критичне мислення, що є цінним для формування медіаграмотності. Пресупозиція в підрядних реченнях часто використовується для прихованого нав'язування оцінок, емоцій чи світоглядних позицій персонажа або автора. Це створює ефект «самозрозумілості» твердження, яке насправді є інтерпретацією. Наприклад, у реченні *Якщо вони знову обіцяють, значить, нічого не зробили* підрядна частина *Якщо вони знову обіцяють* містить пресупозицію *обіцянки* як доказу бездіяльності, унаслідок чого формується маніпулятивний ефект (висновок); читач повинен розпізнати, що це не факт, а інтерпретація, яка подається як очевидна. Аналіз подібних речень допомагає розвивати критичне мислення: читаючи повідомлення в медіа, людина вже усвідомлює можливий факт маніпуляції. Посилювати маніпулятивний ефект може й те, що пресупозиція асоціюється з голосом персонажа чи позицією авторів (дуже часто відомих публічних осіб), які впливають на формування у читача певного ставлення. Отже, студенти відповідно усвідомлюють, що такі конструкції уживаються як засіб маніпулятивної думки: підрядні частини не доводять, а при-

пускають; пресупозиція є реальним фактом (про причину, умову), який уже в головному реченні може інтерпретуватися суб'єктивно.

Аудіальний модус забезпечує невербальний аспект мовлення – просодіку – і зосереджується на сприйнятті та створенні інтонації, ритму та звучання як важливих засобів розуміння граматичної структури та прагматичного змісту. Просодичні елементи часто є маркерами синтаксичних меж, комунікативної функції речення, що є важливим для засвоєння знань із синтаксису складного речення. Аудіальні засоби під час викладання синтаксису варто спрямовувати на розвиток навичок сприйняття та аналізу живого мовлення, коли синтаксична одиниця маркується не лише словами, спеціальними графічними засобами, але й інтонацією та паузами. Можна ввімкнути уривок промови відомого політика або фрагменти аудіокниги (ми, наприклад, активно використовуємо аудіотексти романів М. Дочинця, доступні на різних каналах YouTube) і запропонувати студентам простежити за інтонаційним контуром, визначити паузу, яка не позначатиметься на письмі, пояснити її, з'ясувати вплив інтонації на семантичну структуру підрядної частини тощо. Прослуховування фрагментів аудіокниг варто здійснювати з метою транскрибування, синтаксичного розбору, аналізу зв'язку між інтонацією та розділовими знаками (це особливо є актуальним для розмежування безсполучникових речень і простих): необхідно спочатку прослухати текст із заплющеними очима, відтак позначити в реченні інтонаційний малюнок, потім на текст накласти пунктуаційну матрицю й порівняти, чи є збіг розділового знака з відповідною паузою. Для засвоєння власне теоретичного матеріалу ефективним є створення аудіоформату тексту (до 10 хв) для повторного прослуховування вдома під час підготовки до практичного заняття, модульного контролю чи іспиту. Демонстрація таких аудіально-просодичних елементів дозволяє репрезентувати синтаксис як ритм, а складне речення позиціонувати як ритмічну одиницю. І це є вкрай важливим дидактичним компонентом, оскільки шкільний підхід ігнорує інтонацію або зводить її до механічних дій на зразок: «робимо паузу – ставимо кому, робимо довгу паузу – ставимо тире». Вважаємо, інтонування як граматичний засіб обов'язково треба розглядати в академічній аудиторії.

Кінестетичний модус фокусується на навчанні через дію, рух та взаємодію, що дозволяє студентам фізично осмислювати абстрактні граматичні поняття, і відповідає теорії втіленого пізнання: маніпуляції та активна взаємодія з навчальним матеріалом створюють сенсомоторні схеми, які закріплюють синтаксичні зв'язки у довготрива-

лій пам'яті. Реалізація цього каналу передбачає використання таких інструментів для стимулювання активної поведінки та миттєвого зворотного зв'язку: інтерактивні онлайн-вправи на платформах LearningApps, Quizlet, Wordwall та ін., проєкту діяльність (самостійне створення ментальних карт чи інфографіки складного речення), систематизацію доступу до мультимодальних матеріалів та автоматизацію перевірки знань на Moodle, синтаксичну трансформацію (краш-тест) тощо. Наприклад, відповідно до прагматичного підходу активну маніпуляцію синтаксичними структурами для перевірки їхньої гнучкості або ж стійкості передбачає синтаксична трансформація. За нашими спостереженнями, найбільше в прагматичному режимі студентам подобається виконувати краш-тест, який полягає в редагуванні заплутаного речення: здобувачі повинні почленувати його на структурні елементи, змінити між ними типи зв'язку; важливо, аби маніпуляції не впливали на втрату змісту і сприяли читабельності зредагованого тексту. Виконуючи подібні завдання, студент є не лише читачем, а стає «інженером» тексту, який фізично або ментально «збирає» і «розбирає» синтаксичну конструкцію, що є провтом навчання через практику.

Нині в межах мультимодального підходу виокремлюють також *цифровий* модус, який за своєю природою є інтерактивним і забезпечує емпіричну базу та інструменти для аналізу синтаксичних структур у великих масивах реальних даних. Цифровий модус визначальний для реалізації прагматичного та когнітивного підходів, оскільки дозволяє викладачеві й студентам вийти за межі підручникових прикладів і досліджувати синтаксис у його реальному функціонуванні, тобто працювати із «живим» матеріалом – базою даних корпусу української мови. Використання результатів корпусної лінгвістики допомагає не вчити правила, а досліджувати механізм мови (тобто зрозуміти, як мова реально працює). Наприклад, високоефективним інструментом може бути робота з Корпусом української мови на порталі mova.info, оскільки інтегрує кілька навчальних режимів: дозволяє візуально швидко «сканувати» великий масив однотипних синтаксичних конструкцій, що дає змогу оцінювати пунктуацію (і можливість її варіації) та контекстуальність уживаних сполучних засобів. Така діяльність перетворює студента на дослідника, а пасивне читання трансформується у практичну діяльність (запит, пошук, аналіз результатів), що сприяє глибшому засвоєнню розуміння структури синтаксичної одиниці. У режимі реального часу можна показати частотність уживання певних сполучників, зрозуміти принципи членування на предикативні компоненти через

перегляд дерева залежностей. Використання цієї системи дозволяє аналізувати узус з урахуванням стилістичної диференціації та динаміку мовних змін; це перетворює лекційні чи практичні заняття на мінідослідження.

Також надзвичайно цінним ресурсом для дослідження різноманітних аспектів синтаксису складного речення на заняттях є Генеральний регіонально анотований корпус української мови (ГРАК). Завдяки анотації та великому обсягу даних він дозволяє перейти від теоретичних правил до встановлення емпіричних закономірностей живої мови. ГРАК дає змогу досліджувати синонімію та взаємозамінність конструкцій, типологію підрядних частин, структуру й функційні особливості складного речення, частотність використання складних речень у текстах різних жанрів і стилів, варіативність пунктуації залежно від жанру чи регіонального вживання тощо. Зауважимо, що робота з ГРАК не є пасивним читанням, студенти активно взаємодіють із системою, вводять запити, використовуючи фільтри, сортуючи дані, аналізуючи метадані (стиль, жанр). Саме цей діяльнісний компонент є кінестетичним елементом навчання. Робота з корпусом передбачає когнітивне навантаження: спонукає студентів аналізувати, класифікувати, переходити від традиційного дедуктивного мислення (правило > фактичний матеріал) до індуктивного (фактичний матеріал > правило). Використання ГРАК на заняттях із синтаксису повністю відповідає вимогам сучасного мультимодального викладання, оскільки пропонує візуальну подачу великого обсягу тексту, інтерактивну роботу з даними та застосування аналітичного мислення.

Висновки. Отже, мультимодальний підхід є обґрунтованою відповіддю на виклики сучасної освіти, що оптимізує сприйняття розуміння та відтворення складних синтаксичних структур, особливо для сучасних студентів, орієнтованих на кліпове сприйняття. Впровадження ММП вимагає методичної адаптації контенту, яка б відповідала специфіці викладання синтаксису складного речення саме у ЗВО: на відміну від шкільної практики, у вищій фокус зміщується від уміння ідентифікувати тип речення до продукування тексту та його критичної оцінки; академічна підготовка вимагає від здобувача освіти також здатності свідомо трансформувати ці структури для досягнення конкретної мети комунікації, критично оцінити власний чи чужий продукт (редагувати, оптимізувати). Таке навчання має бути спрямоване на розвиток синтаксичної гнучкості. ММП у системі викладання синтаксису складного речення перетворює теоретичні знання на інструменти для формування контенту, готуючи майбутніх фахівців до роботи в глобалізованому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко Б. В. Порівняльний аналіз наукових джерел з проблем мультимодальності одиниць мови та мовлення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. : Філологія. 2024. № 70. С. 4–7.
2. Генеральний регіонально анотований корпус української мови (ГРАК) / М. Шведова, Р. фон Вальденфельс, С. Яригін, А. Рисін, В. Старко, Т. Ніколаєнко, А. Лукашевський та ін. Київ, Львів, Єна, 2017–2025 : веб-сайт. URL: <https://uacorporus.org/> (дата звернення: 10.11.2025).
3. Смельянова Д. Мультимодальний підхід до виявлення схожості та відмінностей синтаксису української і китайської мов. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 84, том 1. С. 227–234.
4. Лебедева С. Л., Лебедев М. К. Мультимодальні аспекти викладання у сфері сучасної дистанційної освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 56, т. 2. С. 201–205.
5. Лінгвістичний портал MOVA.info [Електронний ресурс] / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Ін-т філології : веб-сайт. URL: <http://www.mova.info/> (дата звернення: 11.11.2025).
6. Лучкевич В. В. Нейролінгвістичний підхід у навчанні іноземних мов: принципи та стратегії навчання. *Вісник післядипломної освіти*: збірник наукових праць. Серія «Педагогічні науки». 2025. Вип. 31 (60). С. 125–138.
7. Мороз Т. Ю., Микитюк С. С. Практичне застосування мультимодальних підходів у навчанні іноземних мов. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2024. № 39. С. 62–75.
8. Стрига Е. Особливості використання мультимодального підходу у викладанні германських і східних мов для здобувачів вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. Вип. 85, том 3. С. 269–275.
9. Юйцзе Л., Малакі К. Мультимодальний підхід до викладання східних мов: дослідження ефективності в контексті розвитку міжкультурної компетенції у майбутніх вчителів. *Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі : Міжнародний журнал*. 2025. Випуск 8. С. 91–92.
10. Lakoff G., Johnson M. *Philosophy in the Flesh : The Embodied Mind and Its Challenge to Western Thought*. New York: Basic Books, 1999. 624 p.
11. Paivio A. *Mental Representations : A Dual Coding Approach*. New York : Oxford University Press, 1986. 322 p.

REFERENCES

1. Avramenko B. V. (2024) Porivnialnyi analiz naukovykh dzherel z problem multymodalnosti odynyts movy ta movlennia. [Comparative Analysis of Scientific Sources on the Problems of Multimodality of Language and Speech Units] *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Ser. : Filolohiia. 70. 4–7. [in Ukrainian].
2. M. Shvedova, R. fon Valdenfels, S. Yaryhin, A. Rysin, V. Starcko, T. Nikolaienko, A. Lukashevskiy ta in. Heneralnyi rehionalno anotovanyi korpus ukrainskoi movy (HRAK) (2017–2025) [General Regionally Annotated Corpus of the Ukrainian Language (GRAC)] Kyiv, Lviv, Yena : veb-sait. URL: <https://uacorporus.org/> (data zvernennia: 10.11.2025). [in Ukrainian].
3. Yemelianova D. (2025) Multymodalnyi pidkhid do vyjavlennia skhozhosti ta vidminnostei syntaksysu ukrainskoi i kytaisckoï mov. [A Multimodal Approach to Identifying Similarities and Differences in the Syntax of the Ukrainian and Chinese Languages] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 84, 1. 227–234. [in Ukrainian].
4. Lebedieva S. L., Lebediev M. K. (2023) Multymodalni aspekty vykladannia u sferi suchasnoi dystantsiinoï osvity. [Multimodal Aspects of Teaching in the Field of Modern Distance Education] *Innovatsiina pedahohika*. 56, 2. 201–205. [in Ukrainian].
5. Linhvistychnyi portal MOVA.info [Elektronnyi resurs] [The Language Learning Portal MOVA.info] Kyiv. nats. un-t imeni Tarasa Shevchenka, In-t filolohii : veb-sait. URL: <http://www.mova.info/> (data zvernennia: 11.11.2025). [in Ukrainian].
6. Luchkevych V. V. (2025) Neirolinhvistychnyi pidkhid u navchanni inozemnykh mov: pryntsyipy ta stratehii navchannia. [Neurolinguistic Approach in Foreign Language Teaching: Principles and Teaching Strategies] *Visnyk pislidyplomnoi osvity: zbirnyk naukovykh prats. Serii «Pedahohichni nauky»*. 31 (60). 125–138. [in Ukrainian].
7. Moroz T. Yu., Mykytiuk S. S. (2024) Praktychne zastosuvannia multymodalnykh pidkhodiv u navchanni inozemnykh mov. [Practical Application of Multimodal Approaches in Foreign Language Teaching] *Naukovyi visnyk PNPУ im. K. D. Ushynskoho*. 39. 62–75. [in Ukrainian].
8. Stryha E. (2025) Osoblyvosti vykorystannia multymodalnoho pidkhodu u vykladanni hermanskykh i skhidnykh mov dlia zdobuvachiv vyshchoï osvity. [Features of the Use of a Multimodal Approach in Teaching Germanic and Eastern Languages to Higher Education Students] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 85, 3. 269–275. [in Ukrainian].
9. Yuitszie L., Malaki K. (2025) Multymodalnyi pidkhid do vykladannia skhidnykh mov: doslidzhennia efektyvnosti v konteksti rozvytku mizhkulturnoi kompetentsii u maibutnikh vchyteliv. [Multimodal Approach to Teaching Eastern Languages: a Study of Effectiveness in the Context of Developing Intercultural Competence in Future Teachers] *Aktualni problemy filolohii i profesiinoï pidhotovky fakhivtsiv u polikulturnomu prostori : Mizhnarodnyi zhurnal*. 8. 91–92. [in Ukrainian].
10. Lakoff G., Johnson M. (1999) *Philosophy in the Flesh : The Embodied Mind and Its Challenge to Western Thought*. New York : Basic Books. 624
11. Paivio A. (1986) *Mental Representations : A Dual Coding Approach*. New York : Oxford University Press. 322

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025